

lyel kézzelfoghatólag bebizonyítható, hogy ezen récefaj néha, még pedig különböző hónapokban megfordul hazánkban.

Nagy-Enyed, 1895. augusztus 27.

A gólya (*Ciconia alba* L.) biológiájához. — A Nagy-Kunságban az idén az összes gólyák csapatokba verődve járták a rétségeket, s egyáltalán nem fészkeltek. Ennek a szokatlan jelenségnek oka az lehet, hogy a múlt (1894) évi rossz takarmány-termés következtében a tél és tavasz folyamán az összes szalma- és széna-kazlakat felgették, s ezzel a gólyákat rendes fészkelő helyeiktől fosztották meg. M. O. K.

Hirundo rustica L. — F. évi szept. 28-án Hajdu-Szoboszló határában szokatlanul nagy átvonuló fecske-sereget látott a M. O. K. főnöke. Utja egy beláthatatlan nagy tengeri-dűlő mellett vezetett s minden egyes tengeri-száron 2—5 db fecske üldögélt, úgy hogy a tengeri-tábla felszínét a szó szoros értelmében megfeketítették. Az itt pihenőt tartó csapatnak számáról csak annak lehet megközelítő fogalma, a ki a magyar Alföld szinte végnélküli tengeri-tábláit ismeri. M. O. K.

Pastor roseus L. — **A sáskamadár.** — 1876-ban Besztercebányán, Felső-Magyarországon voltam állomáson s egy este — körülbelül május havában lehetett —, midőn fegyveres sétámról hazatérőben voltam, észrevettem a bokorsoron egy csapat nagyobb madarat, a mely mozgalmasságával magaviseletével költötte fel figyelmemet. E bokrozat éppen egy határmesgyén volt s az említett madarak szép számmal ültek rajta. Minthogy a madarakat annyiról nem ismertem meg, letértem az útról, hogy így közelítek meg a bokrokat és elégitsem ki kíváncsiságomat. Sajnos azonban, hogy az nem folyt le nagyon simán. A madarak észrevettek s az egész raj elhagyta tartózkodási helyét, de nem zárt tömegben, hanem olyan módon, mint a seregélyek stb., ha nagy veszély nem fenyegeti őket, vagy a midőn táplálékot keresgélve, egyik a másik elé repül és helyét változtatja. Az est leszállóban volt s hogy valami eredményhez jussak, igyekezetemben annál jobban buzgólkodtam; a madarak azon-

den kánn, daß diese Entenart mitunter u. zw. in verschiedenen Monaten auch in unserer Vaterlande erscheint.

Nagy-Enyed, am 27.-ten August 1895.

Zur Biologie des weissen Storches (*Ciconia alba*, L.) — In Groß-Rumanien haben die Störche heuer gar nicht genistet, sondern sie sind, den ganzen Sommer hindurch truppenweise vereint, auf den Wiesen herumgeirrt. Die Ursache dieser sonderbaren Erscheinung liegt wahrscheinlich in der vorjährigen (1894) sehr schlechten Futter-Ernte, welche es mit sich brachte, daß man im verflossenen Winter und Frühjahr die sämtlichen Stroh- und Heu-Tristen auffüttern mußte, wodurch die Störche ihrer gewohnten Nistplätze beraubt wurden. U. D. C.

Hirundo rustica, L. — Der Chef der Centrale sah am 28-ten September bei Hajdu-Szoboszló eine riesige Menge im Durchzug begriffener Rauch-Schwalben. Sein Weg führte zwischen unabsehbar weiten Maisfeldern, wo auf einem jeden Maisstängel 2—5 Schwalben saßen, so daß davon die Oberfläche der Mais-Pflanzung förmlich schwarz erschien. Von der Anzahl der hier ausruhenden Masse kann nur derjenige einen entsprechenden Begriff haben, der einmal jene endlosen Mais-Pflanzungen des ungarischen Alföld zu sehen Gelegenheit hatte. U. D. C.

Pastor roseus L. — **Der Rosenstaar.** Im Jahre 1876 garnisonirte ich in Neufohl (Besztercebánya) in Oberungarn und kehrte eines Abends, es mag im Monate Mai gewesen sein, von einem bewaffneten Spaziergange heim, als ich durch das lebhaft Benehmen einer Anzahl größerer Vögel auf eine Gebüschreihe aufmerksam wurde, welche einen Feldrain bildend, von eben diesen Vögeln ziemlich dicht bevölkert schien. — Da ich die Art dieser Vögel nicht erkannte, wich ich vom Wege ab, um mich der Gebüschreihe zu nähern und so meine Neugierde zu befriedigen. Leider lief dies nicht so ganz einfach ab. Ich wurde bemerkt und der Schwarm verließ seinen Aufenthalt, aber nicht geschlossen, sondern in der Weise, wie Staare, u. s. w. bei nicht sehr drohender Gefahr, oder zum Zwecke des Nahrungsuchens, sich überfliegend, Ortsveränderungen bewerkstelligen. Es wurde langsam dunkler, ich in meinen Bestrebungen eifriger, um ein Resultat zu erlangen; die Vögel aber wechselten von einer Hecke zur andern und ich sah mich endlich bemüßigt auf grö-

ban egyre változtatták a helyüket; sövényről sövényre szálltak, a mi engem végre arra kényszerített, hogy puskámat már nagyobb távolságból szólaltassam meg, hogy így a menekvő társaságnak legalább egy tagját megkeríthessem. — A szerencse eléggé kedvezett, két drb azonnal kezembe került, míg egy harmadikat a bokrokban való hosszadalmas hajsza után szintén megfogtam. Azt a czélt, a melynek elérésén fáradoztam, nem értem ugyan el azonnal, annyit azonban mégis tudtam, hogy ilyen fajtájú madarat eddigelé még nem láttam, s még aznap este megállapíthattam otthon, hogy a *sáskamadárnak* — *Pastor roseus* L. — tojóját, vagy fiatal példányait ejtettem el.

Másnap újból megjelentem a helyszínén, de sok ide-oda való járásomba került, míg végre a keresett madarakat egy szabadon álló magas hárs és szilfacsoporton megpillantottam. Körülbelül 2—300 drb volt, mely a fákról a földre és viszont szakadatlanul fel és le röpdösött; soha sem volt valamennyi egyszerre a földön vagy valamennyi a fán. Vagy egy óráig vártam a lövéssel, részint hogy jobban megfigyelhessem őket, részint hogy sűrűbb tömegbe lőhessek és így szerezhsek néhány hímet is, a mely a csoportból csak úgy kiragyogott.

Aznap az idő meglehetősen hűvös volt, a föld nedves, én pedig a zsákmányra vágytam, így tehát fegyveremet eldördítettem. Prédám csak egy tojó volt, az egész társaság fára ülepedett és én közelségökbe igyekeztem, hogy még egyszer lőhessek rájuk, de annyira már nem jutottam: a madarak átröpültek a Garamon s én abban a szándékban, hogy majd minél előbb vizatérek és néhány hímet is szerzek magamnak, haza tértem, hogy elejtett prédámat kikészítsem. A következő napokon még sokszor rándultam ugyan ki, sokat tudakozódtam és sokszor hallottam, hogy az «amerikai fecskék»-et itt meg amott látták, de nekem többé nem jutott ki a szerencséből, hogy még egyszer szemem elé kerültek volna.

Besztercebányán sok sáskamadár került kálitkába, a mely fenyőrigókkal együtt került hurokra, de onnan még élve szabadult ki. BAYER, a besztercebányai kath. gymnasium tanára, több példányt, többi között hímet is, hozott hozzám, a melyet ő mint az iskolának szánt ajándékot kapott és a melyet részére kikészítettem. A madaraknak az a része pedig, mely sem puskavégre, sem fogságra nem került, nyolcz

bere Distanz meine Flinte rufen zu lassen, damit endlich Einer der flüchtigen Gesellschaft mir Rede stehe. — Ich war glücklich genug 2 Vögel sofort aufnehmen zu können, einen dritten nach längerer Verfolgung durch die Gebüsche, endlich auch zu fangen. Ich hatte nun zwar nicht gleich ganz erreicht, was ich angestrebt, wußte aber doch soviel, daß ich derartige Vögel bis nun nicht beobachtet, und konnte noch Abend zu Hause constatiren, daß ich Weibchen oder junge Exemplare des Rosenstaars — *Pastor roseus* L. — erlegt hatte.

Anderen Tages war ich wieder an Ort und Stelle, aber ich mußte viele Wege machen, bis ich auf einer Gruppe hoher Linden und Rüsterbäume, welche ziemlich frei im Felde stand, die Gesuchten erblickte. Es mögen 2—300 Stücke gewesen sein, welche in ununterbrochener Folge vom Baum zur Erde und umgekehrt auf und abflogen; nie waren Alle am Boden, nie Alle aufgebäumt und ich sparte doch circa eine Stunde meinen Schuß, theils um besser zu sehen, theils um in die je dichtere Menge schießen zu können, und einige Männchen, welche aus der ganzen Gesellschaft nur so hervorleuchteten, gleichzeitig zu erlegen.

Der Tag war ziemlich kühl, der Boden feucht, mir um die Beute bange und so ließ ich endlich krachen. Ein Weibchen war mein Opfer, die ganze Gesellschaft bäumte auf; ich wollte heran um nochmals zu schießen, kam aber nicht dazu: die Vögel überflogen die Gran und ich kehrte nach Hause zurück um meine Beute zu präpariren, mit der Absicht, je eher, noch einige Männchen zu holen. Ich habe die nächsten Tage manchen Spaziergang gemacht, viel gefragt und oft gehört, die «amerikanischen Schwalben» wären da und dort gesehen worden, es wollte mir nicht mehr gelingen, selbe selbst zu Gesicht zu bekommen.

In Neusohl selbst kamen in die Käfige mancher Liebhaber Rosenstaare, welche mit den Krametsvögeln in Schlingen gefangen und lebend ausgelöst waren. Professor Bayer des Neusohler kath. Gymnasium's brachte mir mehrere Stücke, auch Männchen, welche er für die Schule zum Geschenk erhalten, und die ich ihm präpariren mußte, aber die Vögel, d. h. die überlebenden waren fort, nachdem sie sich beiläufig acht Tage in der Gegend aufgehalten hatten.

napi ott tartózkodás után a vidéket végkép elhagyta.

Minthogy az időjárás úgy a sáskamadaraknak ott tartózkodása alatt, mint elköltözködésük után semmiféle különös változással nem járt, azt kell hinnem, hogy ezeket a mindenkinek feltűnő vendégeket főként a folytonos üldözés kergette vissza déli hazájukba, vagy olyan helyekre, a hol békét hagytak nekik.

ns. *Wachenhusen Antal.*

Ornitho-faunisztikai adatok.

Dr. Lendl Adolf, műegyetemi magántanár úrnak tanszerkészítő-intézete (Budapest, II., Donáti-uteza 7) a Magyar Ornithologiai Központnak időről-időre egyes adatokat szolgáltatott, melyek madár-faunánkra, kivált az egyes madárfajoknak hazánkban való elterjedésére nézve értékesíthető anyagot adnak.

Az adatokat, melyek 1894. és 1895-ből származnak, Dr. Lendl ur azoknak a példányoknak alapján gyűjtött, melyeket egyes állatkedvelők kikészítés végett időközönként praeparatóriumba küldöttek.

Ezek a következők:

Da die Witterung während des Aufenthaltes der Seidenschwänze ebensowenig, wie bald nach dem Abzuge derselben, eine erhebliche Veränderung aufwies, glaube ich annehmen zu sollen, daß hauptsächlich die lebhaftere Verfolgung, mit allen zu Gebote stehenden Mitteln, die Jedermann auffälligen Gäste, so bald in ihre südliche Heimat zurück, oder vielleicht auch nur in ruhigere Gegenden getrieben hat.

Anton von Wachenhausen.

Ornitho-faunistische Beiträge.

Das Naturhistorische Praeparatorium des Herrn Dr. Adolf Lendl, Privatdocent am Polytechnicum (Budapest, II. Donáti u. 7.) hat uns zeitweise mehrere Daten geliefert, welche für die Ornitho-, insbesondere die Verbreitung der Vogelarten in Ungarn, verwerthvolle Beiträge bilden. Die Daten, welche aus dem 1894 und 1895-er Jahre stammen, hat Herr Dr. Lendl auf Grund jener Exemplare gesammelt, welche Thierliebhaber in sein Laboratorium der Praeparatur wegen von Zeit zu Zeit eingefendet hatten.

Dies sind:

1894.

Emberiza schœnielus ♀	3. Febr. Velencei tó.
Ardea alba	17. März Tót-Szent-Pál (Somogy).
Emberiza schœnielus ♂	24. „ Vizesrét (Gömör).
Rissa triactyla	30. „ Ruzskicza (Krassó-Szörény).
„ „	1. April Rahó (Máramaros).
„ „	2. „ Kiszucza-Ujhely (Trencsén).
„ „	8. „ Rozsnyó (2 drb. — Stück).
Anser albifrons ♂	8. „ Baja.
Numenius phœopus	10. „ „
Grus cinerea	17. „ Csurgó (Somogy).
Hierofalco sacer	1. Mai Vizesrét (Gömör).
Nucifraga caryocatactes	3. „ Kakashegy (Nagy-Röcze, Gömör).
Larus melanocephalus ♂	4. „ Velencei tó.
Tichodroma muraria	2. Juni Murány (Gömör).
Larus minutus	31. Juli Lepsény (Somogy).
Anas marmorata ♀ juv.	15. Sept. Velence.
Stercorarius parasiticus juv.	18. „ Nyiregyháza.
Oidemia fusca	18. „ Csurog (Bács-Bodrog).
Tichodroma muraria	28. „ Léka (Vas).
Ciconia nigra	1. Okt. Sztarcsova (Torontál).
Otis tetrax ♀	ohne Dat. „ „
Syrnium uralense	3. Okt. Poklisa (Hunyad).
Otis tetrax ♀	3. „ Kis-Sztapar (Bács-Bodrog).